

7 Programma Bestuur

Inleiding en ontwikkelingen

Goed openbaar bestuur is essentieel voor het functioneren van onze democratische rechtsstaat. Zonder goed openbaar bestuur kan er geen gezonde wisselwerking plaatsvinden tussen overheid en samenleving en kan de overheid niet in maatschappelijke behoeften voorzien.

De laatste decennia hebben zich gekenmerkt door grote decentralisaties van Rijkstaken naar de gemeenten en provincies. Zo werden de beleidsvelden regionale economie en natuur naar de Provincies gedecentraliseerd en werd het sociaal domein bij de gemeenten ondergebracht.

De financiële gevolgen van de coronacrisis voor gemeenten, de tekorten op het sociaal domein en de komende herverdeling van het gemeentefonds stellen de gemeenten voor grote uitdagingen. Dit alles zal ook gevolgen hebben voor de intensiteit van de toezichhoudende taak. In het kader van de modernisering van het toezicht (Agenda Toekomst Toezicht) willen we in Zeeland samen met de gemeenten onderzoeken hoe we meer toegevoegde waarde kunnen geven aan het toezicht, zowel verticaal vanuit de provincie, als horizontaal via de controlerende rol van de gemeenteraad.

De opgaven waar overheden voor staan zijn complex. Om hoofd te bieden aan de gezamenlijke opgaven als klimaat, energie en economische ontwikkeling, werken de 15 Zeeuwse overheden via het Overleg Zeeuwse Overheden (OZO) samen. Deze samenwerking draagt o.a. bij aan de versterking van de bestuurskracht en de profilering naar Den Haag en Brussel (permanente lobby). Op basis van de recent (2021) uitgevoerde evaluatie en de daaruit voortvloeiende aanbevelingen, werken wij in 2022 aan het doorvoeren van verbeteringen op het gebied van strategiebepaling, sturing, lobby en de betrokkenheid van de volksvertegenwoordigers.

Zeeland heeft niet alleen een 'interne' samenwerkingsnoodzaak. Door zijn strategische ligging ontleent Zeeland belangrijke (economische) kansen aan de samenwerking met Vlaanderen, Brabant en Zuid Holland. Verder zijn het Rijk en Europa belangrijke partners om opgaven te kunnen realiseren. In 2022 werken wij, in samenwerking met de Rijksoverheid, de Vlaamse overheden en andere betrokkenen verder aan een effectieve grensgovernance en de verdere uitwerking en implementatie van het advies van de bestuurlijke werkgroep Berx Donner inzake (juridische) grensknelpunten. Dit vraagt vooral in de uitvoering om betrokkenheid van de rijksoverheid en de Vlaamse en federale overheden. Deze hebben nog niet op alle onderdelen van het advies hun standpunt bepaald. Daarnaast zal er ook een advies volgen over het versterken van de grensgovernance.

Om in te kunnen spelen op de versterking van de zichtbaarheid en positie van Zeeland als bestuurlijke organisatie, zetten wij ons evenementenbureau in. Mede door de opgedane ervaringen in 2020 en 2021 door de Corona-pandemie, zijn nieuwe vormen ontdekt en ontwikkeld om inhoud te geven aan bestuurlijke relatie-evenementen. In 2022 laten wij deze ervaring niet los, maar betrekken wij deze bij de uitvoering van nieuwe evenementen.

Om naar buiten effectief te kunnen optreden, is eendrachtige samenwerking binnen Zeeland noodzakelijk. Alhoewel daarin belangrijke stappen zijn gezet, resteren er ook nog zorgen. De aandacht voor de regionale vraagstukken en een gemeenschappelijke agenda is toegenomen, maar de zorg over de uitvoeringskracht blijft bestaan. De inzet op samenwerking zien we daarom niet als vrijblijvend, maar als noodzakelijk om aan de gezamenlijke opgaven voor Zeeland invulling te kunnen geven.

We stimuleren daarom de regionale samenwerking. Het station van visievorming is inmiddels gepasseerd. Wij werken samen met de regio's aan het invullen en uitvoeren van deze visies. Daarbij verwachten wij meer governance op samenwerking en uitvoerend vermogen binnen de regio's te realiseren.

In andere provincies spelen vaak dezelfde vraagstukken. Daarom werken we samen in IPO-verband, o.a. via diverse bestuurlijke adviescommissies. Naast versterking van de positie van provincies is IPO ook van groot belang voor het in samenwerking uitvoeren van nieuwe ambities. Via de nieuwe BAC Kwaliteit Openbaar Bestuur voeren we gesprekken met BZK over voldoende bestuurskracht in de regio's en hoe we kwetsbaarheden kunnen wegnemen. Om te bezien hoe het samenvallen van regio en provincie in Fryslân en Zeeland benut kan worden, wordt samen met Fryslân en BZK nagedacht over het opzetten van een regionale proeftuin. In 2022 geven we hier verder vorm en inhoud aan.

Het optreden als weerbaar bestuur en het zijn van weerbare organisatie zijn twee actielijnen beschreven in het beleidsplan "Aanpak Ondernijning Provincie Zeeland". Door onze inzet op de

aanpak van ondermijning en de uitvoering van de Wet Bibob duidelijk te beschrijven, laten wij als bestuur zien dat we in Zeeland een weerbare provincie zijn en wat wij hiervoor doen. In 2022 gaan wij verder met het uitvoeren van dit beleid, zowel intern als met onze externe partners. Dat doen wij door in te zetten op de vier programmalijnen uit de visie; 1. weerbare organisatie, 2. weerbare overheid, 3. weerbare samenleving en 4. data, inzicht en onderzoek. Concrete acties binnen deze programma's zijn onder meer; de uitvoering van een Bibob APK, ondersteunen van het programma Weerbare Zeehavens, het ontwikkelen van een Zeeuwse baseline weerbare overheid, het in kaart brengen van de eigen (informatie)positie, het bevorderen van het bewustzijn en de weerbaarheid van de eigen organisatie.

Ook voor de rol van Provinciale Staten hebben de hierboven beschreven ontwikkelingen consequenties. Waar de opgaven samen met andere partijen moeten worden opgepakt en gedefinieerd, verschuift de rol van PS naar vormen van netwerksturing.

Speerpunten

- Gemeenten ondersteunen in uitvoeren Regiovisies en versterking intergemeentelijke samenwerking
- Doorontwikkeling en uitvoering aanbevelingen OZO op het gebied van strategiebepaling, sturing, lobby en de betrokkenheid van de volksvertegenwoordigers
- Voortzetting van de samenwerking en kennisuitwisseling Fryslân – Zeeland; bezien of een regionaal bestuurlijk experiment mogelijk en wenselijk is
- Doorontwikkeling van de grens governance Vlaanderen – Nederland voor o.a. oplossen van grensknelpunten
- Aanpak van ondermijning en uitvoering Wet Bibob
- Versterken van de lobby in Den Haag en Brussel gezamenlijk met de Zeeuwse gemeenten in OZO verband
- Organiseren van bestuurlijke relatie evenementen in functie van het versterken van het relatiebeheer en het realiseren van de Zeeuwse ambities, zoals de organisatie van de Four Freedoms Awards (FFA) 2022
- Op grond van de Wet open overheid en de wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur worden bestuur en politiek van Zeeland nog toegankelijker en transparanter voor de burgers van Zeeland.

Beleidskader

- [Gemeenschappelijk Financieel toezichtkader – GTK 2020 Gemeenten \(2019\)](#)
- [Rijkstaken Openbare Veiligheid - Organisatieplan Commissaris van de Koning in Zeeland \(2014\)](#)
- [Strategische Visie Euregio Scheldemond \(2015\)](#)
- [Verordening systematische toezichtinformatie Zeeland \(2014\)](#)
- [Nota 'Bestuurlijke integriteit Provincie Zeeland' \(2015\)](#)
- [Ambtsinstructie Commissaris van Koning](#)
- [Advies bestuurlijke werkgroep Berx Donner inzake oplossen van \(juridische\) grensknelpunten](#)
- [Nota 'Bestuurlijke integriteit Provincie Zeeland' \(2015\);](#)
- [Protocol vermoedens integriteitsschendingen politieke ambtsdragers provincie Zeeland \(2020\)](#)
- [Expliciete politiek - Politiek en netwerksturing in de provincie Zeeland \(2019\)](#)

Reguliere taken

- Taken Commissaris van de Koning als Rijksorgaan en als boegbeeld van de provincie Zeeland;
- Bestuurlijk toezicht door Commissaris van de Koning op de Veiligheidsregio Zeeland;
- Regietafel vluchtelingen;
- Integrale en fysieke veiligheid;

- Interbestuurlijk toezicht (financieel en generiek) gemeenten, waterschap en gemeenschappelijke regelingen;
- Ondersteuning Bestuurlijke organisatie, inclusief ondersteuning van Provinciale Staten, (Staten)commissies en Gedeputeerde Staten;
- Bestuursadvisering;
- Grensgovernance Vlaanderen – Nederland;
- Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur (Wet Bibob);
- Bevorderen bestuurlijke integriteit; Samenwerking Taskforce- RIEC.

Maatschappelijk effect

Een transparant, compact, integer, daadkrachtig, efficiënt en op regionale en/of grensoverschrijdende samenwerking gericht openbaar bestuur in Zeeland.

Doelstelling

Interbestuurlijk toezicht

De Zeeuwse samenleving is verzekerd van een goede uitvoering van wettelijke taken door gemeenten, waterschap en gemeenschappelijke regelingen en van lokale en regionale overheden die beschikken over een gezonde financiële huishouding, doordat de provincie op die organisaties interbestuurlijk toezicht (IBT) heeft uitgevoerd.

Acties

In nauw overleg met BZK en IPO en de agenda Toekomst van het Toezicht wordt het interbestuurlijk toezicht transparanter, uniformer en meer risicogericht vormgegeven

Door inzet proportioneel toezicht op de gemeentelijke financiën en in dialoog met de gemeenten bevorderen van een gezonde financiële huishouding van gemeenten

Door inzet proportioneel toezicht (terughoudend waar mogelijk, maar steviger waar nodig) op de gemeentelijke financiën en in dialoog met de gemeenten bevorderen van een gezonde financiële huishouding van gemeenten met extra aandacht voor de financiële gevolgen van de coronacrisis, het sociaal domein en de herverdeling van het gemeentefonds.

We gaan onderzoeken of er aan de hand van indicatoren per generiek toezichtdomein, voor elke Zeeuwse gemeente de risico's in kaart kunnen worden gebracht die aanleiding kunnen geven tot (bestuurlijke) interventie.

Doelstelling

Samenwerkend bestuur

De Zeeuwse samenleving is verzekerd van een regionale aanpak door gemeenten, doordat de provincie regionale samenwerking bevordert waar dat toegevoegde waarde heeft in samenwerking met Rijk, Provincies, Gemeenten en Waterschap.

Acties

Bevorderen dat iedere regio een regiovisie vaststelt en in samenwerking tot uitvoering brengt

Continueren bestuurlijke samenwerking met provincie Fryslân

Continueren bestuurlijke samenwerking (spiegelen en leren) met provincie Fryslân . Daarnaast is de inzet dat het rijk/nieuwe kabinet gezien de regionale congruentie in onze provincies integrale gebiedsgerichte afspraken maakt.

Doorontwikkeling van het OZO opdat zij een bijdrage levert aan het verhogen van de bestuurskracht en de samenwerking tussen Zeeuwse overheden wordt versterkt

Door het behoud van de hoofdstructuur, gemeenschappelijke duiding strategie, verduidelijking rollen en verantwoordelijkheden, betere positionering lobby, vergroten betrokkenheid volksvertegenwoordigers en meer opgavegericht en in Triple-Helix-wijze samen te werken.

Doelstelling

Signalerend bestuur

De Zeeuwse samenleving is er van verzekerd dat nieuwe nationale en Europese regelgeving en overig beleid voldoende rekening houden met Zeeuwse omstandigheden en wensen, doordat de provincie besluitvormingstrajecten vroegtijdig heeft gesignaleerd en beïnvloed.

Acties

Adviseren over en ondersteuning geven aan de uitvoering van relatie-evenementen in het kader van het versterken van het relatiernetwerk van de Provincie Zeeland

Uitvoering geven aan de strategische evenementen van de Provincie Zeeland gezamenlijk met externe partner (zoals de Haagse Dag, Oesterontmoeting en Nieuwjaarsbijeenkomst)

Versterken van de Zeeuwse positie in Den Haag en Brussel door het beïnvloeden van beleidsontwikkeling en besluitvorming lobby Brussel en Den Haag

Gemeenten, waterschap en provincie werken in OZO verband aan een effectieve lobby in Den Haag en Brussel op basis van een gezamenlijke prioritaire, dynamische lobbyagenda. Deze agenda wordt vastgesteld door de bestuurlijke kerngroep in OZO verband. De operationele lobbyacties worden uitgevoerd door de lobbyisten in samenspraak met bestuurders en ambtelijke specialisten gecoördineerd door het public affairs overleg van de samenwerkende overheden.

Doorontwikkeling en uitvoering van een effectieve grens governance grensgebied Vlaanderen – Nederland

In de Vlaams Nederlandse regeringstop van 2018 is een systeem van grensbestuur afgesproken met een escalatiemechanisme naar de Vlaamse overheid en de rijksoverheid voor zover het centrale bevoegdheden betreft. In 2022 zal dit systeem verder worden doorontwikkeld op basis van de opgedane ervaringen en een aanvullend advies hoe de aanpak van (juridische) grensknelpunten hierin geïncorporeerd kan worden.

Versterking van de samenwerking met Vlaanderen onder meer door actieve deelname en agendering van voor de provincie Zeeland relevante punten in grensgovernance, de Vlaams Nederlandse Delta, de Scheldemondraad en North Sea Port district.

In deze gremia wordt bestuurlijke en ambtelijk gewerkt aan het identificeren en oplossen van grensoverschrijdende knelpunten dan wel gebiedsontwikkeling b.v. op het terrein natuurontwikkeling, economie en klimaat.

Doelstelling

Sterk provinciaal bestuur

De Zeeuwse samenleving wordt ondersteund door een sterk, betrouwbaar (integer) en dual Zeeuws provinciaal bestuur dat die samenleving betreft bij zijn besluitvorming.

Acties

De volksvertegenwoordiging van Zeeland is zichtbaar en benaderbaar voor de Zeeuwse kiezer.

- Vergaderingen van Provinciale Staten en Statencommissies zijn rechtstreeks te volgen voor publiek.
- De activiteiten van Provinciale Staten worden onder de aandacht gebracht via sociale media.
- De organisatie bereidt zich in 2022 voor op de provinciale staten verkiezingen van 2023.

Inwoners meer betrekken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid de provincie.

Het uitdaagrecht opnemen in een nieuw vast te stellen provinciale participatieverordening als uitwerking van de Wet versterking participatie op decentraal niveau.

Provinciale Staten geven op een vernieuwende wijze invulling aan de rollen als volksvertegenwoordiger, kadersteller en controleur.

- De volksvertegenwoordiging kiest afhankelijk van de opgaven en de situatie de sturing die passend is om de beoogde publieke doelen te realiseren.
- Mede overheden, organisaties, instellingen en inwoners worden betrokken bij vorming van het Provinciaal beleid.
- Verder optimaliseren van het bestuurlijk-politiek samenspel met als oogmerk het democratisch bestel vitaal te houden.

Bestuur en politiek wordt transparanter, overheidsinformatie is beter vindbaar, uitwisselbaar en eenvoudig te ontsluiten.

Onder invloed van de introductie van de Wet Open Overheid (WOO) in 2022 wordt actieve openbaarmaking van overheidsinformatie het uitgangspunt. Informatie van GS en PS is straks eenvoudiger te vinden via de website van de Provincie. Nog minder informatie wordt bestempeld als geheim.

Doelstelling

Weerbaar bestuur

Het Zeeuwse vestigingsklimaat en de Zeeuwse woon- en werkkwaliteit (leefbaarheid) kent een fundament van integrale weerbaarheid tegen (ondermijnende) criminaliteit. De Provincie stimuleert op actieve wijze de ontwikkeling van deze Zeeuws brede weerbare samenleving.

Acties

Door toepassing van het instrument "piramide naar fitte provincie" van Taskforce-RIEC bepalen wij de stappen die nog gezet moeten worden om een weerbare organisatie te worden

Bij de nulmeting in 2021 stonden wij op de tweede trede van de piramide. Ons doel is om tweejaarlijks een trede te stijgen tot minstens de vierde trede van vijf.

De ingezette lijn van het toepassen van de Wet Bibob wordt door ons voortgezet. Via de nieuwe beleidslijn bouwen wij aan een solide "Bibob infrastructuur".

Dit betekent concreet dat wij dit jaar werken aan het implementeren van de beleidslijn, onder meer door werkprocessen in te voeren, standaard brieven en vragenlijsten te ontwikkelen en een communicatietraject in te zetten over Bibob zowel in de organisatie als daarbuiten.

De Taskforce-RIEC voert als ondersteunend samenwerkingsverband belangrijke taken voor Zeeland uit als het gaat om de bewustwording en bestrijding van Ondermijning en ondersteuning bij BIBOB-onderzoeken. Deze samenwerking wordt voortgezet.

In 2022 geven wij uitvoering aan het vastgestelde beleidsplan Aanpak Ondernijning.

Dat doen wij onder meer door de uitvoering van een Bibob APK, ondersteunen van het programma Weerbare Zeehavens, het ontwikkelen van een Zeeuwse baseline weerbare overheid, het in kaart brengen van de eigen (informatie)positie en het bevorderen van het bewustzijn en de weerbaarheid van de eigen organisatie.

Trendindicatoren

Trendindicatoren	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gemeenten onder preventief toezicht (BZK):									
Landelijk	9	9	16	10	4	6	3	9	12
Zeeland	0	1	3	2	2	2	1	4	2

Trendindicatoren	2007	2011	2015	2019
Opkomstpercentage statenverkiezing (Kiesraad):				
Landelijk	46,4%	56,0%	47,8%	56,2%
Zeeland	52,9%	58,9%	52,2%	59,2%

Doelindicatoren

Doelindicatoren	Indicator	Stand 2020	Streefwaarde 2021	Streefwaarde 2022	Einddoel
Financieel gezonde Zeeuwse gemeenten	Gemeenten onder preventief toezicht	4	1	1	0
Herkenbaar en samenwerkend bestuur	Vastgestelde Regiovisie	1 (De Bevelanden)	3 (De Bevelanden, Zeeuws-Vlaanderen en Walcheren)	3	3
Weerbaar bestuur	Piramide naar fitte Provincie		Trede 2	Trede 2	Trede 4 (2025)

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Doelstelling	Begroting 2022
Lasten	
070101-Interbestuurlijk toezicht	1.738
070102-Samenwerkend bestuur	74
070104-Signalerend bestuur	705
070105- Weerbaar bestuur	253
079999-Ambtelijke inzet	4.175
Totaal Lasten	6.945
Baten	
070101-Interbestuurlijk toezicht	43
070104-Signalerend bestuur	109
Totaal Baten	152
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	6.793
Onttrekkingen	
980799 Bestemmingsreserves-Pr.7	22
Resultaat na bestemming	6.771